

Příklad (9.1)

V závislosti na parametrech $a, b \in \mathbb{Z}_5$ určete dimenze prostorů $\text{Im } A_{a,b}$, $\text{Im } A_{a,b}^T$, $\text{Ker } A_{a,b}$ a $\text{Ker } A_{a,b}^T$ pro matici

$$A_{a,b} = \begin{pmatrix} a+2 & b & 1 & 2 \\ 2a+1 & 2b & a+3 & 1 \\ 3a+b+3 & 3b & a+4 & b+3 \end{pmatrix} \in \mathbb{Z}_5^{3 \times 4}.$$

┌

Řešení

Elementární řádkové a sloupcové úpravy nemění hodnotu matice, tedy provedeme nějaké řádkové a nějaké sloupcové úpravy:

$$\begin{pmatrix} a+2 & b & 1 & 2 \\ 2a+1 & 2b & a+3 & 1 \\ 3a+b+3 & 3b & a+4 & b+3 \end{pmatrix} \xrightarrow{\text{EŘÚ}} \begin{pmatrix} a+2 & b & 1 & 2 \\ -3 & 0 & a+1 & -3 \\ b-3 & 0 & a+1 & b-3 \end{pmatrix}$$
$$\xrightarrow{\text{ESÚ}} \begin{pmatrix} a & b & 1 & 2 \\ 0 & 0 & a+1 & -3 \\ 0 & 0 & a+1 & b-3 \end{pmatrix} \xrightarrow{\text{EŘÚ}} \begin{pmatrix} a & b & -a & 0 \\ 0 & 0 & a+1 & -3 \\ 0 & 0 & 0 & b \end{pmatrix}$$

Když řešíme hodnotu matice, tak nás zajímá, které prvky budou v odstupňovaném tvaru nulové a které ne. Tedy musíme prozkoumat $a = 0$, $b = 0$ a $a = -1$.

- Pokud $-1 \neq a \neq 0$ a $b \neq 0$, pak je matice v odstupňovaném tvaru a má všechny 3 řádky nenulové, tedy má hodnotu 3.
- Při $a = 0$ a $b \neq 0$ nic nemění, jelikož matice bude stále v odstupňovaném tvaru a všechny řádky budou nenulové.
- Pokud bude $a = 0$ i $b = 0$, pak je první a poslední řádek nulový, tedy matice má zřejmě hodnotu 1.
- Naopak jestliže $a \neq 0$ a $b = 0$, pak první a druhý řádek jsou nenulové na rozdíl od třetího, matice je v odstupňovaném tvaru, tedy její hodnota je 2.
- Nyní schází už jen případ $b \neq 0 \wedge a = -1$, v tomto případě není matice v odstupňovaném tvaru, musíme odečíst příslušný násobek 2. řádku od 3. Potom to již bude matice v odstupňovaném tvaru s 2 nenulovými řádky, tj. hodnotou 2.

Víme $\dim(\text{Ker } A) + \dim(\text{Im } A) = \text{\#počet sloupců}$ a $\dim(\text{Ker } A^T) + \dim(\text{Im } A^T) = \text{\#počet řádků}$. Zároveň hodnota je podle druhé definice $\dim(\text{Im } A) = \dim(\text{Im } A^T)$, tedy můžeme vše dopočítat z hodnoty:

- $b \neq 0 \wedge a \neq -1 \implies \text{rank } A_{a,b} = 3 \implies \dim(\text{Im } A) = \dim(\text{Im } A^T) = 3$,
 $\dim(\text{Ker } A) = 4 - 3 = 1$ a $\dim(\text{Ker } A^T) = 3 - 3 = 0$,
- $a \neq 0 \wedge b = 0 \vee a = -1 \implies \text{rank } A_{a,b} = 2 \implies \dim(\text{Im } A) = \dim(\text{Im } A^T) = 2$,
 $\dim(\text{Ker } A) = 4 - 2 = 2$ a $\dim(\text{Ker } A^T) = 3 - 2 = 1$,
- $a = b = 0 \implies \text{rank } A_{a,b} = 1 \implies \dim(\text{Im } A) = \dim(\text{Im } A^T) = 1$, $\dim(\text{Ker } A) = 4 - 1 = 3$ a $\dim(\text{Ker } A^T) = 3 - 1 = 2$.

└

Příklad (9.2)

Najděte nějakou bázi průniku podprostorů \mathbf{X} a \mathbf{Y} prostoru \mathbb{R}^4 .

$$\mathbf{X} = \left\{ (x_1, x_2, x_3, x_4)^T \in \mathbb{R}^4 : x_1 + 2x_2 - x_3 + 3x_4 = 0 \right\}$$

$$\mathbf{Y} = \text{LO} \left\{ (2, 1, 1, 0)^T, (1, -1, 1, 1)^T \right\}$$

┌

Řešení

Z definice LO si libovolný prvek \mathbf{Y} (tím pádem i libovolný $\mathbf{Y} \cap \mathbf{X}$) můžeme zapsat jako $\mathbf{y} = (y_1, y_2, y_3, y_4)^T = a(2, 1, 1, 0)^T + b(1, -1, 1, 1)^T$. Pokud je tento prvek z $\mathbf{Y} \cap \mathbf{X}$, tak navíc musí splňovat $y_1 + 2y_2 - y_3 + 3y_4 = 0$, tj.:

$$(2a + b) + 2 \cdot (a - b) - (a + b) + 3(b) = 0$$

$$3a + b = 0$$

Vidíme, že řešení má jednu dimenzi (např. a je volná proměnná, $b = -3a$), tj. báze má jeden prvek a to např. (libovolná jiná a a b splňující $b = -3a$ budou zjevně jen násobky tohoto) $a = 1, b = -3$:

$$\mathbf{X} \cap \mathbf{Y} = \text{LO} \left(\left(\begin{pmatrix} 1 \cdot 2 - 3 \cdot 1 \\ 1 \cdot 1 - 3 \cdot (-1) \\ 1 \cdot 1 - 3 \cdot 1 \\ 1 \cdot 0 - 3 \cdot 1 \end{pmatrix} \right) \right) = \text{LO} \left(\left(\begin{pmatrix} -1 \\ 4 \\ -2 \\ -3 \end{pmatrix} \right) \right)$$

└